

կանն է. նա քիչ անգամ կը խորհրի ան-
ծանօթի մը վրայ՝ որ սակայն ճնշուած է
ցաւի բեռներու տակ:

Հիմայ պէտք եմ վերը յիշուած աշու-
ղական մէկ երգը հոս օրինակ բերել նախ
Ա. Զանեանի «Բացուող Մարդիկներ»էն, յե-
տոյ կուրդիներէն: «Ալըշալայի զոշանջ-
ներ»էն:

Մարերի դօշից տպտպող լալամ
Քաղել ես կու գաս,
Արցունքի բմում կարապի երգդ
Երգել ես կու գաս:
Է՛, չիւամ ախպէր թող զալըդ բարի
Սիրը ճէ՛ր եկար...
Քեզմից շուտ ախպէր ազուար եկաւ
Երեք փաթ տրուաւ,
Է՞մ կամալ ծառի սիրուն ծղմերից
Սև խաբար բերաւ:

Ա. Զանեան, ինչպէս կը տեսնէք, ի-
սահակեան մըն ալ կ'ուզէ ըլլալ Աղեք-
սանդապալսեցիի իմաստները, Երգեր ու
վերքերուն մեկամարդութիւնը սակայն ի-
րեն կը պակսին. թէպէտ ըսելու է որ
վերի աշուղական տողերը բռնագրօս ալ
չեն, ու գաղափար մըն ալ կը ներկայա-
ցնեն: Այդպիսի ոտանաւորներ կան դեռ
Բացուող Մարդիկներու մէջ, ինչպէս ովա-
սիաներ կան անապատներու մէջ:

Թէն նորէն չհասնի պ. Խահակեանի
տաղերուն՝ բայց աւելի տխուր յիշատակ
մըն է որ կու գայ կը խանութի տ. կուր-

դինեանի ոտանաւորին.

Արի՛, բլրուլ, մէկ տեղ մտիմք,
Ձե՛ծ ծէնի տամք ու երգեմք,
Էս օրումից դառնամք աղբեր,
Իրար խառնենք մեր ցաւեր:
Անցա՛ն գարում, աշուն կու գայ,
Շատ հեռու չէ և ծմիւ,
Լա՛ց, աղբեր ջան, էլ վարդ չկայ,
Թուփը մնաց կիսամիտ:
Երգի՛մք, աղբեր, ցա՛ւը երգեմք՝
Դու ըտ մեռած ա՛յ վարդի,
Երգի՛մք, աղբեր, ցաւը երգեմք —
Ես՝ իմ աւեր վաթամի...

Արի՛, բլրուլ... և՛:

Երբ խօսքը վարդի և բլրուլի վրայ է՝
շատ կ'երկարի, — դիտել տուած է Հ.
Ալիշան:

Բայց «Կեանքի գարունին» ու «Բաց-
ուող Մարդիկներ»ուն մէջ զլիաւոր նորու-
թիւնները (որոնք արժանի էին լոյս տես-
նելու) հայ լեզուին ուղղագրութիւններն
են: Ա. Զանեան, փոխանակ «հիմայի»
կը գրէ «յիմա» — իբր թէ ծայրը «ր»
մըն ալ ունեցող բառէն ծագած ըլլար. —
«անախ» — որուն մէջ, այսինքն, «վախ»
բնաւ չկայ. — «մարդիք» — եզակի «մար-
դի» ին յոգնակի ձևը որ 1908ին կազ-
մուած է, և այլն: Այս բառերէն և առ-
հասարակ Զանեանի ոտանաւորներէն այն-
չափ համ առի՛ որչափ մեր իտալացի
գրաշարը՝ այս յօդուածէս:

Հ. Ղ. ԲԺԿԵԱՆ

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ

Մահական զ. Գ. Տ. — Հայերը բեւեռողա-
կան ցրակներուն մէջ. վարդան Գեորգ . . . 481
Գրոթ. լեմամ. — Նիւթեր Հայաստանի հետ,
զոյն պատմութեան, Թրգմ. Հ. Յ. Աստուրեան . . . 486
Տաղաւարեան Ն. — Ուրուագիծ պատմութեան
Հայոցի սկզբանէ մինչ ԾԱՐՅԱԿԱՆ Հայաստանին. . . 491
Տ. — Աղագրական. Բագուր Նաթանաւորե-
րու թեան մէջ . . . 496

ԹՂԹ. ՀԱՅԿ. ՃԵՄԱՐԱՆԻ

Նախ. զ. Գ. — «Երգեցողական տառից», . . . 498
Գարրիէլիամ Ս. — Կարծիք և Կեղծիք, . . . 500
Թիւրիաքեան Յ. — » . . . 502

ԳՐԱԿԱՆ Ք

Վերգիլիոսի «Յմէական»էն. — Աթմանիկ և
Կիւկուները. Թարգմ. Հ. Ա. Ղազիկեան . . . 505
Լէոնարտի. — Գերեզմանական հին խորագրան,

զակի մը վրայ. Թարգմ. Հ. Ա. Ղազիկեան. . . 506
Ամարոն. — խուկը . . . 507
Բժիկիամ զ. Ղ. — Մեր արդի գրականութիւնը,
Գեորգ. գրականութիւնը. Թարգմ. Հ. Ս. Տէր-
Մովսէսեան . . . 512
Տիրացուիամ զ. Ն. — Հայ հանքերը գնահա-
տուած . . . 515
Տիրացուիամ զ. Ն. — Հանքիւտ Հ. Սամուէլ
Գաւթարեան Աթոռակալ վարդապետի. . . 516

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ Ք

Ամարիկիամ զ. Ն. — Գիտական և Արտեստ-
գիտական նորութիւններ. Երամոսի ցոյցք և Բե-
լէկեան չաւաքածոն . . . 521
Գ. Վ. — Հայ և Ասորի կենդանեաց յարաբերու-
թիւնք . . . 524
Բժիկիամ զ. Ղ. — Աստու Երանանեան. Հայու-
դիները . . . 526
Բժիկիամ զ. Ղ. — Զանեան. Բացուող Մարդի-
կներ. — Կեանքի Գարունքն . . . 527